

Koneoppiminen radiologisessa kuvantamisessa

Jussi Tohka

A.I Virtanen Instituutti, UEF

Jussi.tohka@uef.fi

KYS

7.2.2020

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Sisältö

- KUBIAC hanke
- Tekoäly ja koneoppiminen
- Koneoppiminen radiologisessa kuvantamisessa
- Konvoluutioverkot
- Ymmärrettävä tekoäly (XAI)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

KUBIAC hanke

- Innovaatiopotentialin kasvattaminen kuva-analyysiosaamista kehittämällä - kuva-analyysikeskus KUBIAC (ESR S21770)
- Tekoäly-pohjaisten kuva-analyysimenetelmien luomat mahdollisuudet, ja toisaalta niiden haasteet.
- Kuva-analyysimenetelmien kehittämisen huippuosaajien tarve on kasvanut voimakkaasti.
- Kehittäjien ja hyödyntäjien kumppanuudesta syntyisi uudenlaiseen osaamiseen pohjautuvaa liiketoimintaa, ja tämän avulla voitaisiin paremmin ennakoida muuttuvia osaamistarpeita.

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

KUBIAC hanke

Pilotti 3: Tekoälyyn pohjautuva aneurysman detektio magneettiresonanssiangiografia (MRA)-kuvista yhteistyössä KYS:n kuvantamiskeskuksen kanssa

www.uef.fi/kubiac

<https://blogs.uef.fi/kubiac/>

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

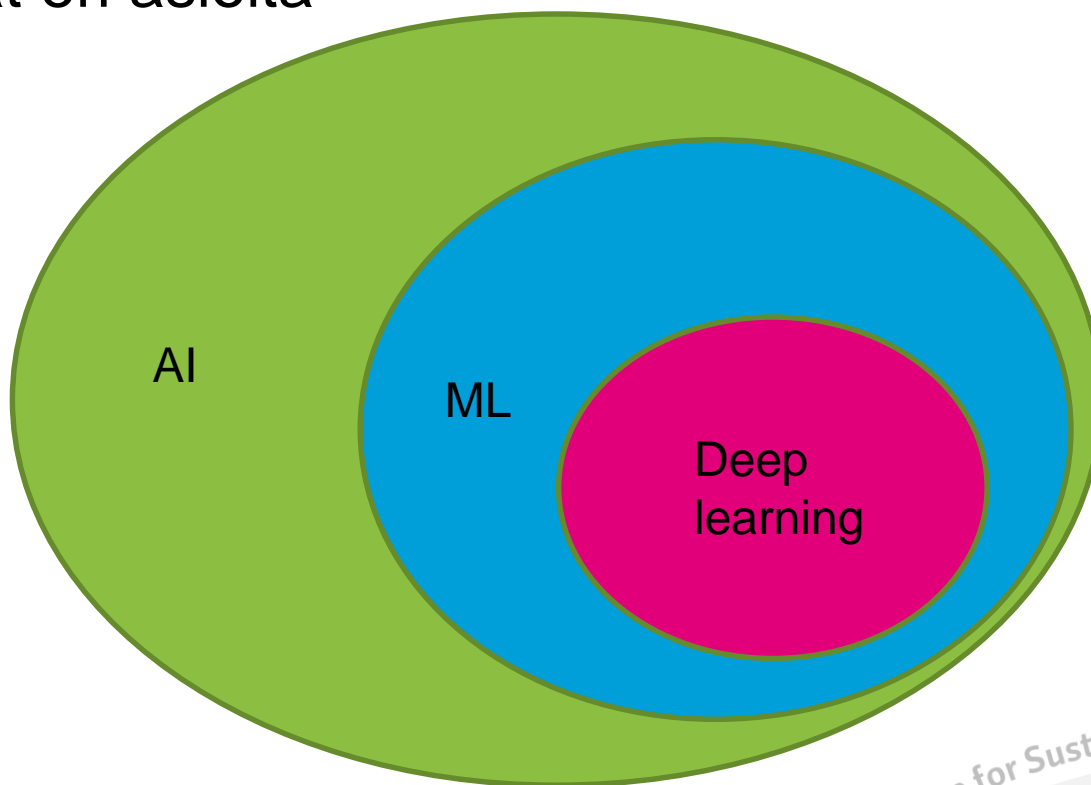
Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

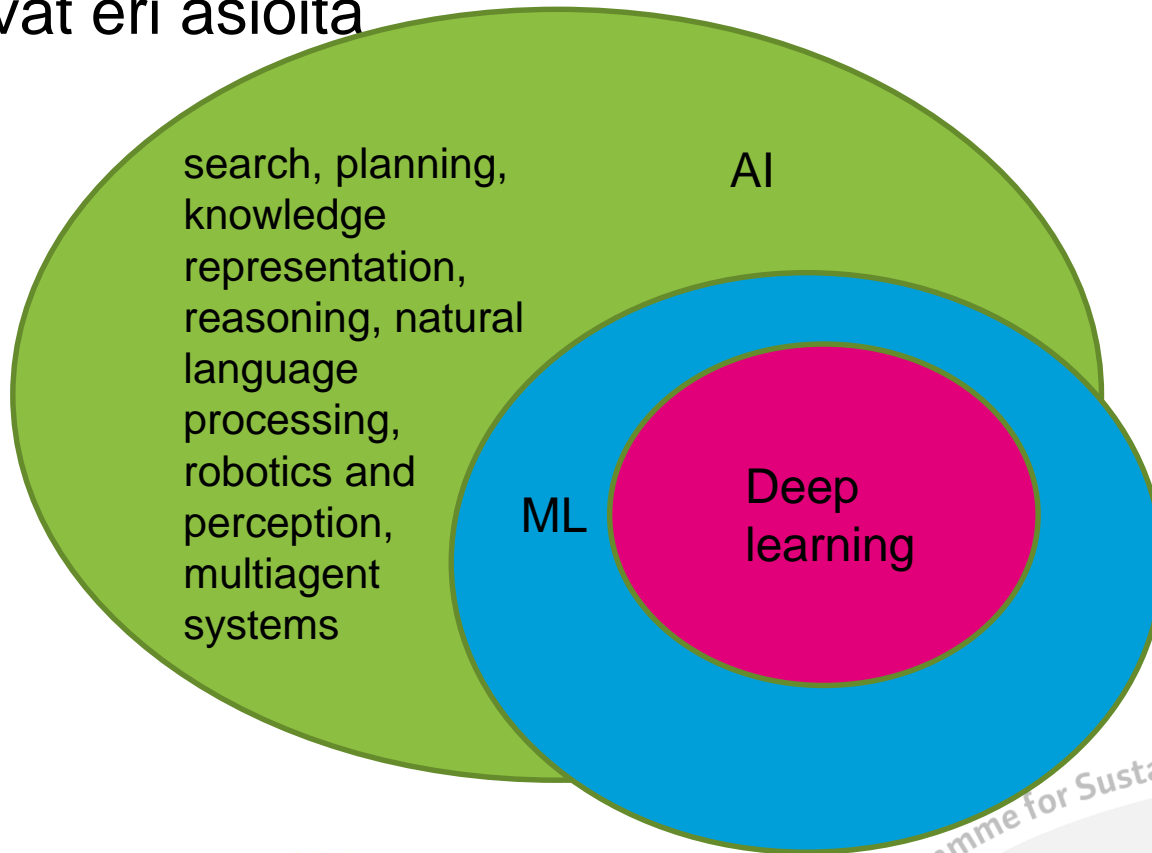
Tekoäly (AI) ja koneoppiminen (ML)

- Termejä käytetään kuin ne tarkoittaisivat samaa, mutta ne ovat eri asioita

Tekoäly (AI) ja koneoppiminen (ML)

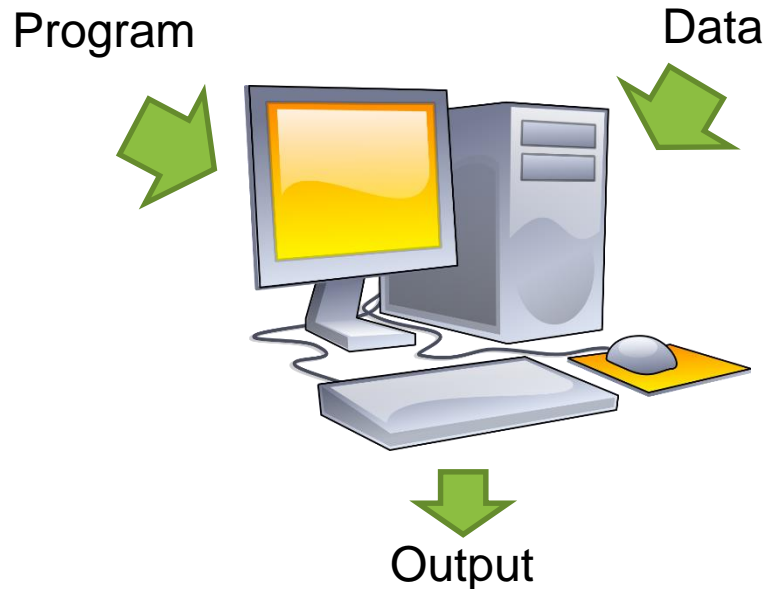
- Termejä käytetään kuin ne tarkoittaisivat samaa, mutta ne ovat eri asioita

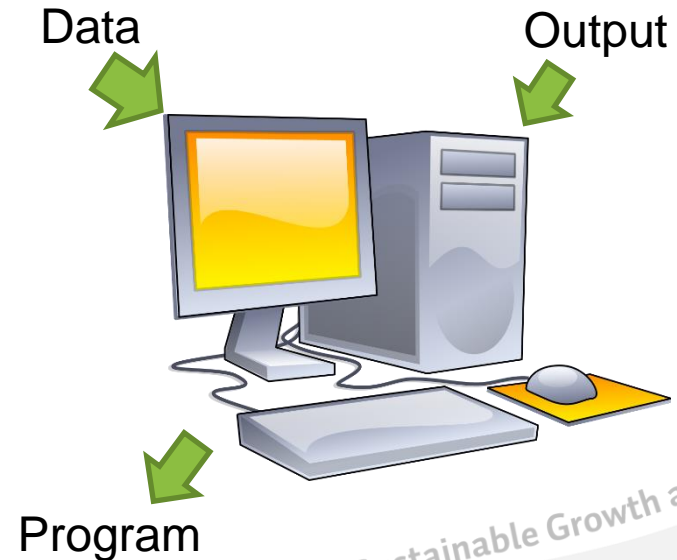
Koneoppiminen

- Koneoppimisalgoritmi rakentaa matemaattisen mallin näytedataan perustuen (opetusdata), jonka avulla se voi tehdä ennusteita näytedatan ulkopuolisesta datasta

Perinteinen ohjelmointi

Koneoppiminen

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

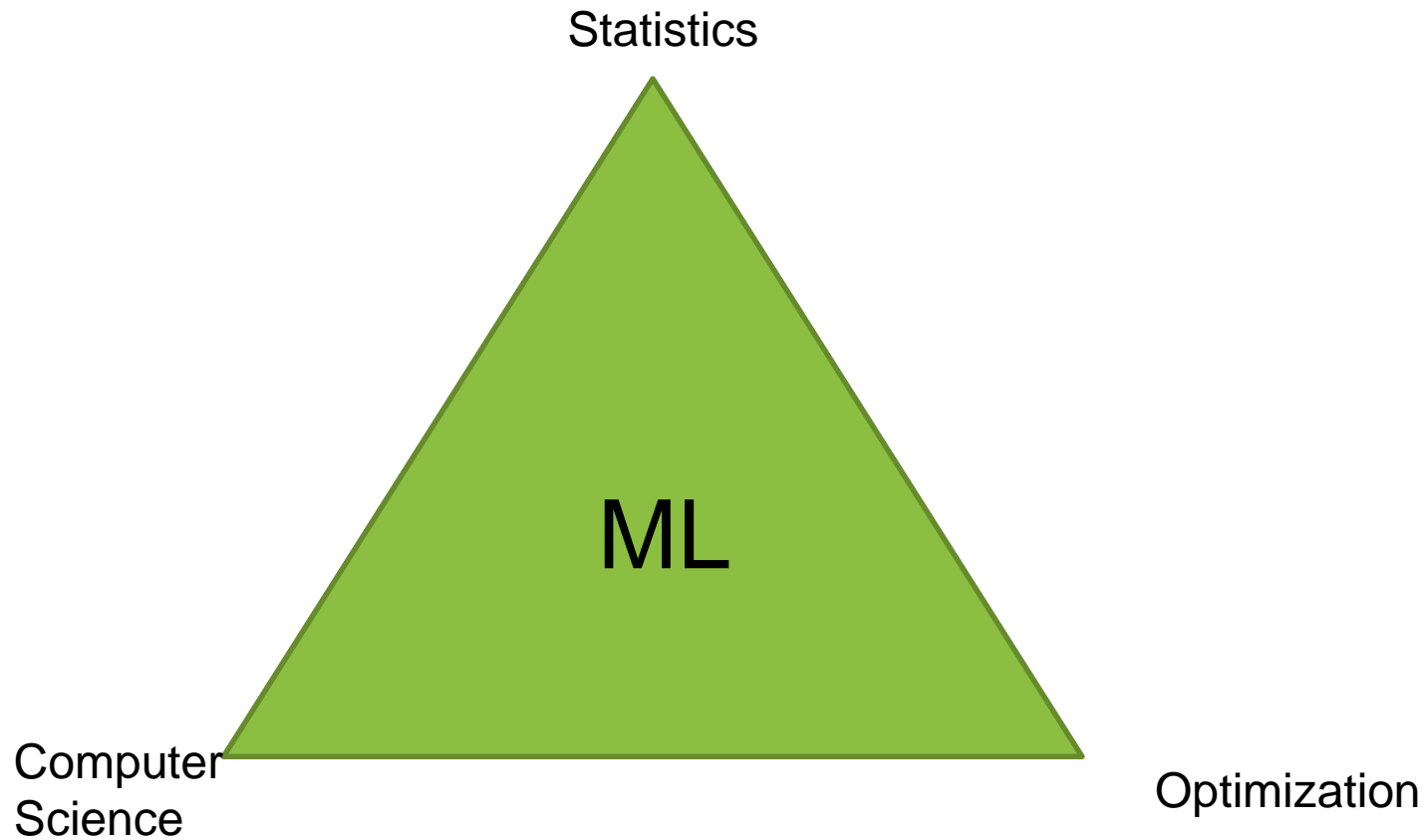
Koneoppiminen

- Data ja tulos numeerisia (ei syvällistä ymmärrystä mistä data tulee)
- Esimerkki: Sähköpostin suodatus:
  - Opetusdata: oikeita posteja ja spammia
  - Postit esitetään numeerisina vektoreina ”bag-of-words”;
  - Koneoppimisalgoritmi oppii kuvauksen ”bag-of-words” esityksestä -> {oikea-posti, spam}
  - Kuvausta voidaan soveltaa mihin tahansa sähköpostiin

Koneoppiminen

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Koneoppiminen radiologisessa kuvantamisessa

- Diagnoosin avustaminen
- Ennusteiden tekeminen (aikainen diagnoosi, prognoosi)
- Kvantitaatio
- Kuvan laadun parantaminen

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Koneoppiminen radiologisessa kuvantamisessa

- “There are complex technological, regulatory, and medicolegal obstacles facing the implementation of machine learning in radiology that will definitely preclude replacement of the radiologist by these algorithms...”
- “today's generation of radiologists will be replaced not by ML algorithms, but by a new breed of data science-savvy radiologists”

Chan, Siegel, “Will machine learning end the viability of radiology as a thriving medical specialty?” Br J Radiol 2019

Yleisesti voidaan sanoa että koneoppimisalgoritmit ovat parhaimmillaan siellä missä ihmisillä vaikeuksia (segmentointi, CXR14 (ks <https://lukeoakdenrayner.wordpress.com/2018/01/24/chexnet-an-in-depth-review/>), etc...)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Koneoppiminen radiologisessa kuvantamisessa

- 46 FDA hyväksyttyä radiologista AI sovellusta
- 20 näistä CT-kuviin
- Tekoäly ei useinkaan kovin älykästä, syvät neuroverkot puuttuvat vielä
- <https://www.acrdsi.org/DSI-Services/FDA-Cleared-AI-Algorithms>

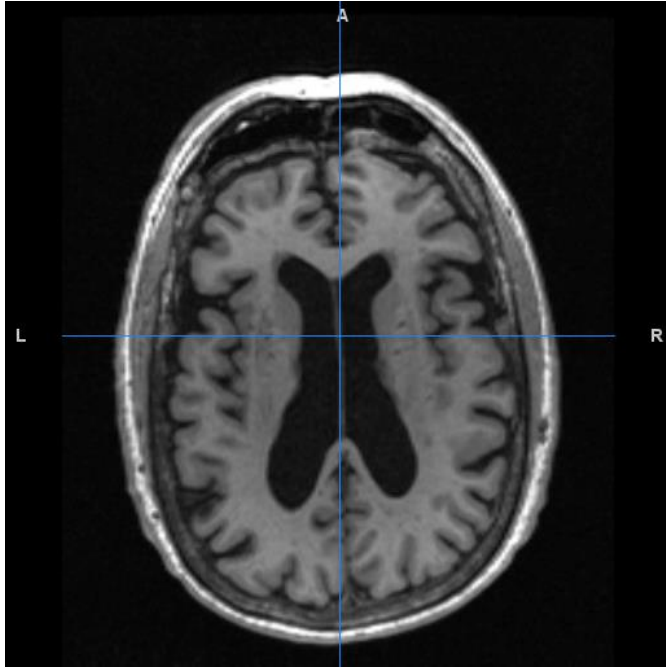
Diagnoosin avustaminen

Kolme sovellusta aivoverenvuodon tunnistamiseen:

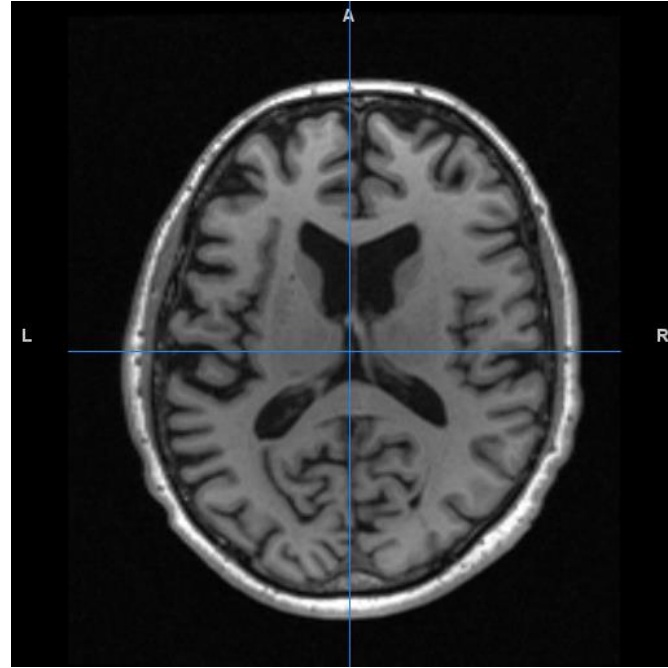
- <https://www.zebra-med.com/solutions/triage/intracranial-hemorrhag>
- <https://maxq.ai/wp-content/uploads/2019/11/RadiANT-Demo-Accipio-Ix.mp4>
- <https://www.aidoc.com/>

Ennusteiden tekeminen: MCI-to-AD

MCI, male, 82 y

MCI, male, 74 y

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

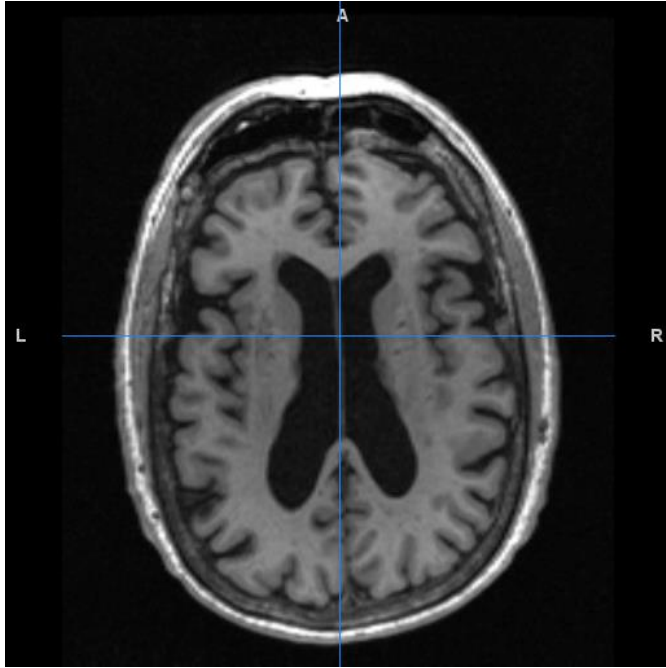
Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

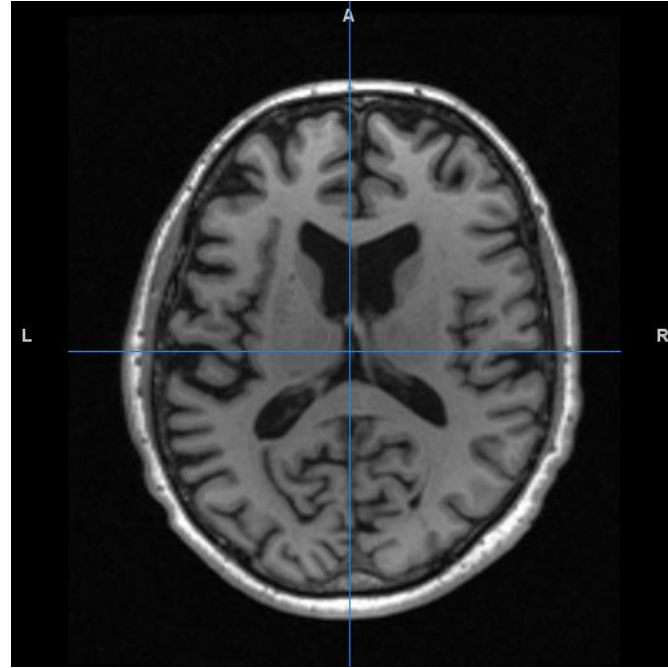

European Union
European Social Fund

Ennusteiden tekeminen: MCI-to-AD

Stable MCI after 2 years,
male, 82 y

MCI to dementia within
2 years, male, 74 y

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

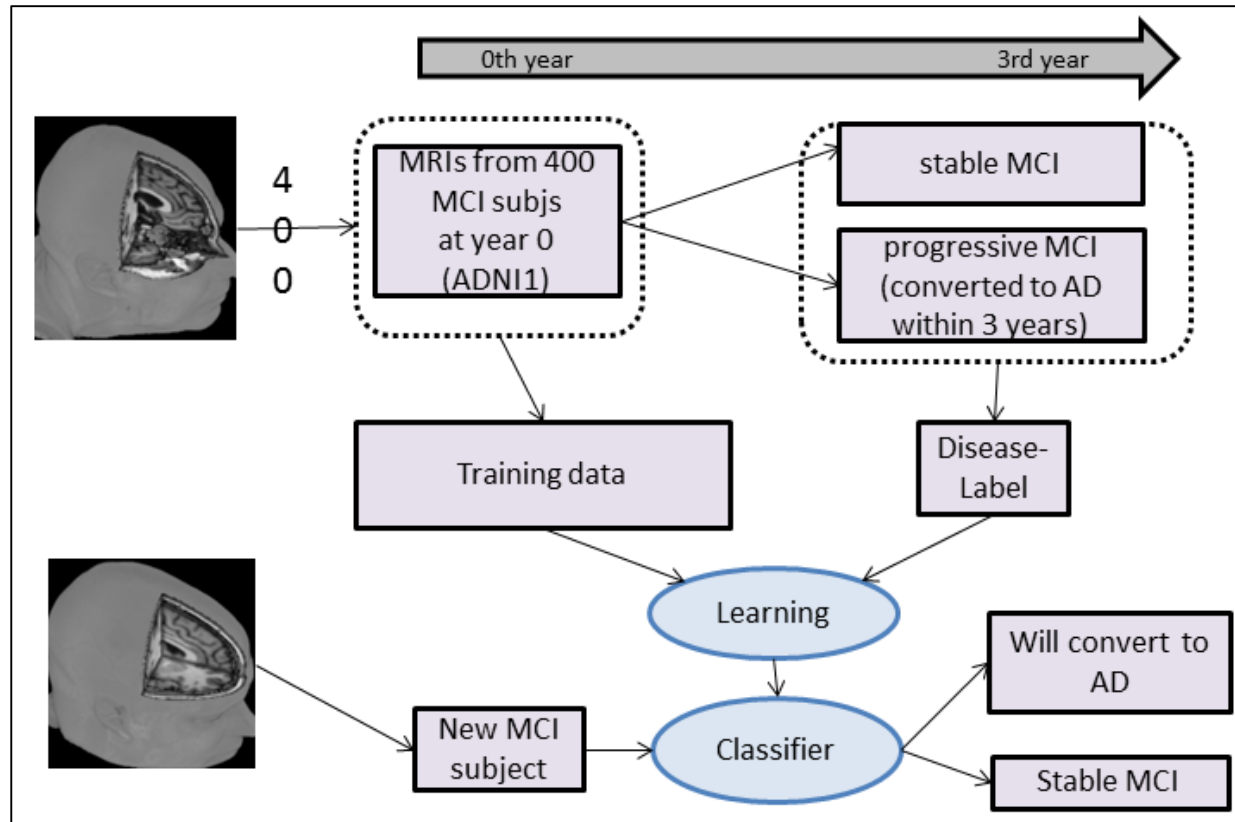
Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Ennusteiden tekeminen: MCI-to-AD

Moradi et al. 2015

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

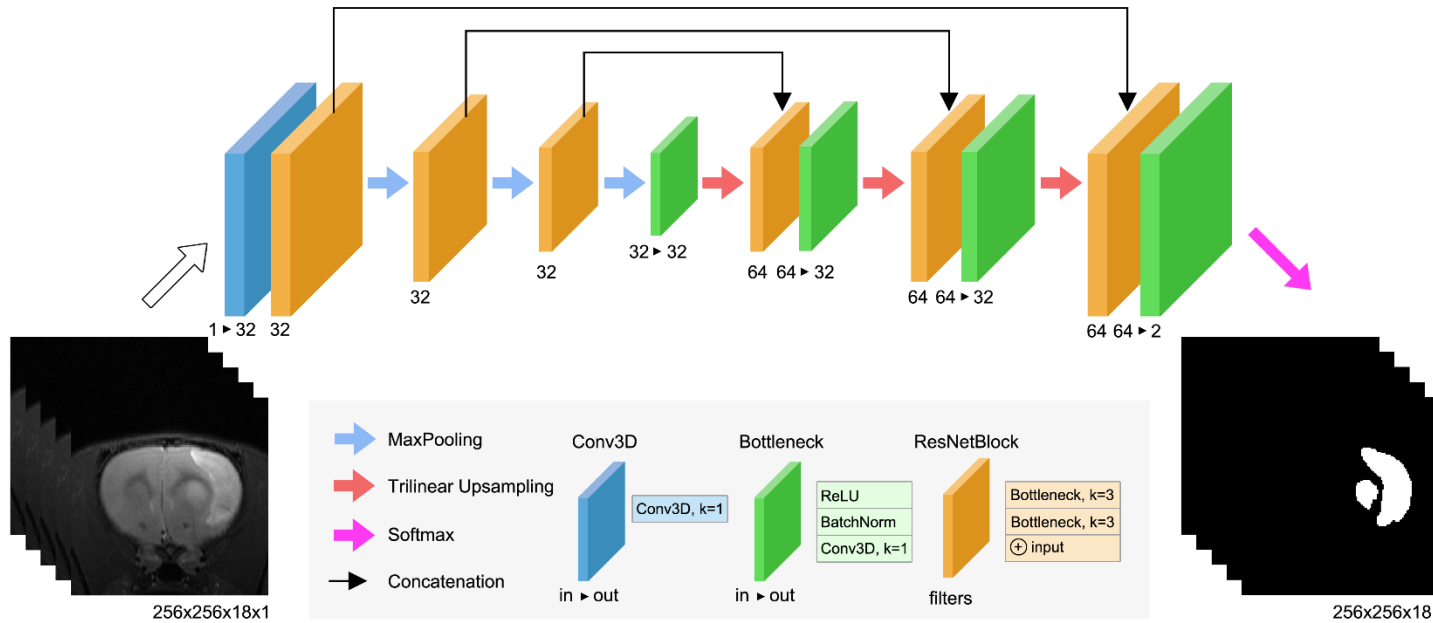
Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Kvantitaatio

RatLesNETv2, Valverde et al. MLMI 2019, ArXiv 2020

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

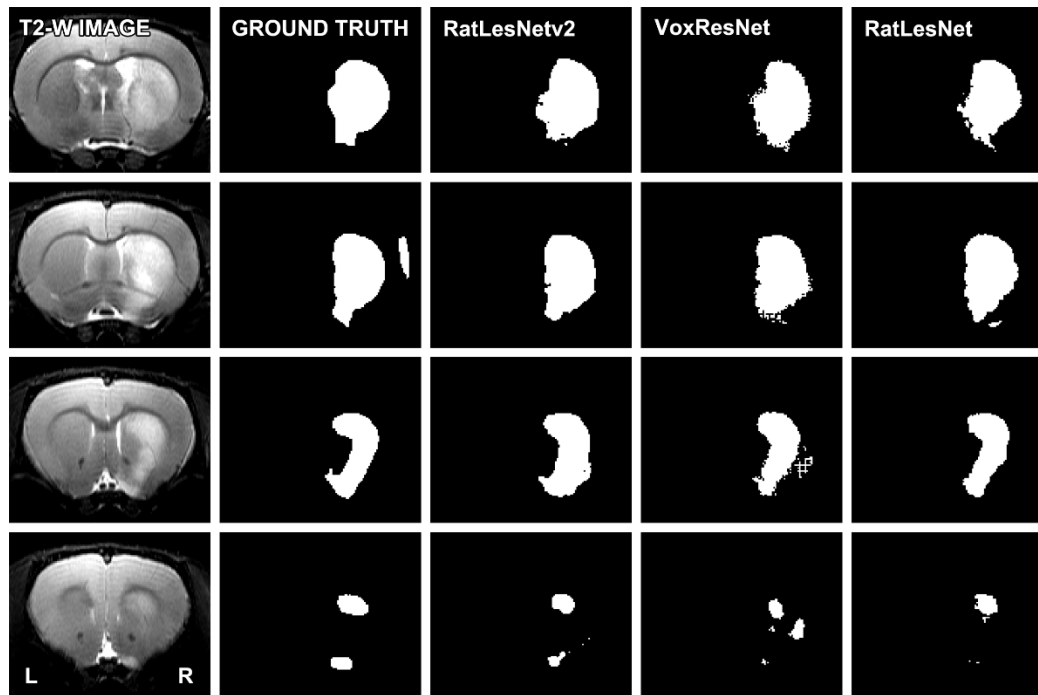
Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Kvantitaatio

RatLesNetv2: Ihmistason segmentaatiotarkkuus (Dice 0.84).
Opetusjoukko 48 voluumia, testijoukko 868 voluumia
Valverde et al. MLMI 2019, ArXiv 2020

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

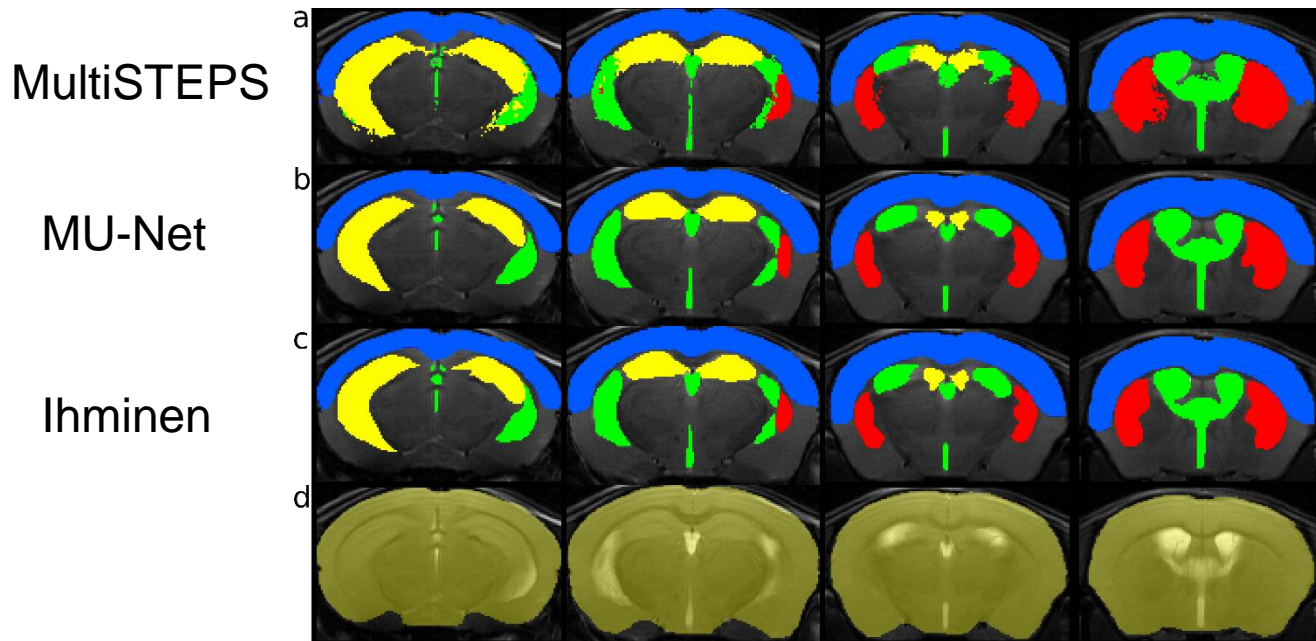
Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Kvantitaatio

MU-Net: Ihmistason segmentaatiotarkkuus (Dice 0.91 – 0.98).
Opetusjoukko 124 voluumia, testijoukko 1782 voluumia
De Feo et al. ArXiv 2020

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

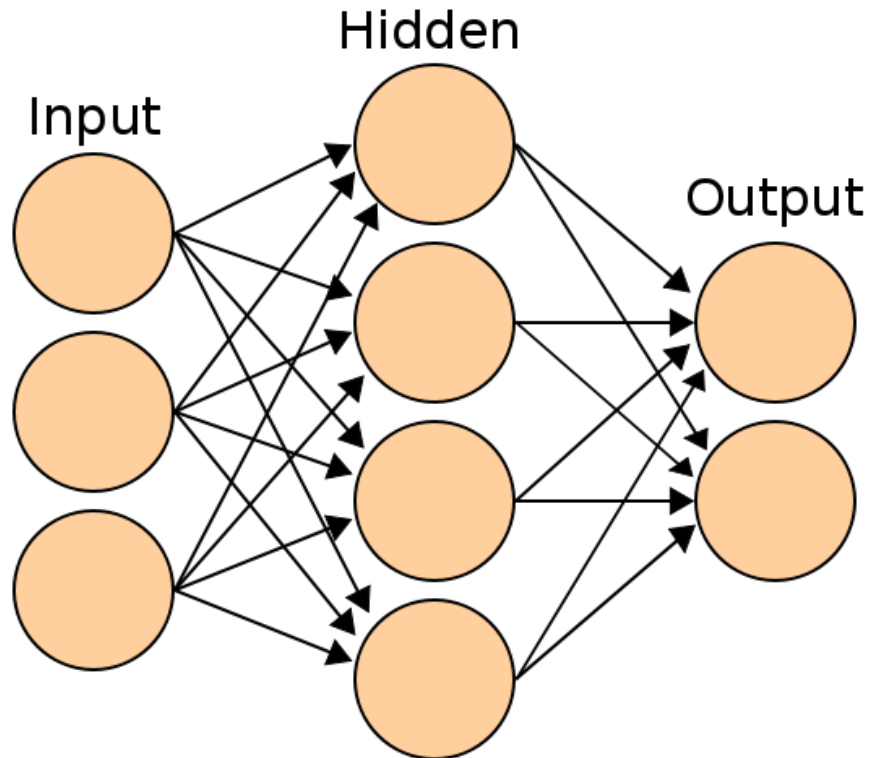
Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund

Syväoppiminen

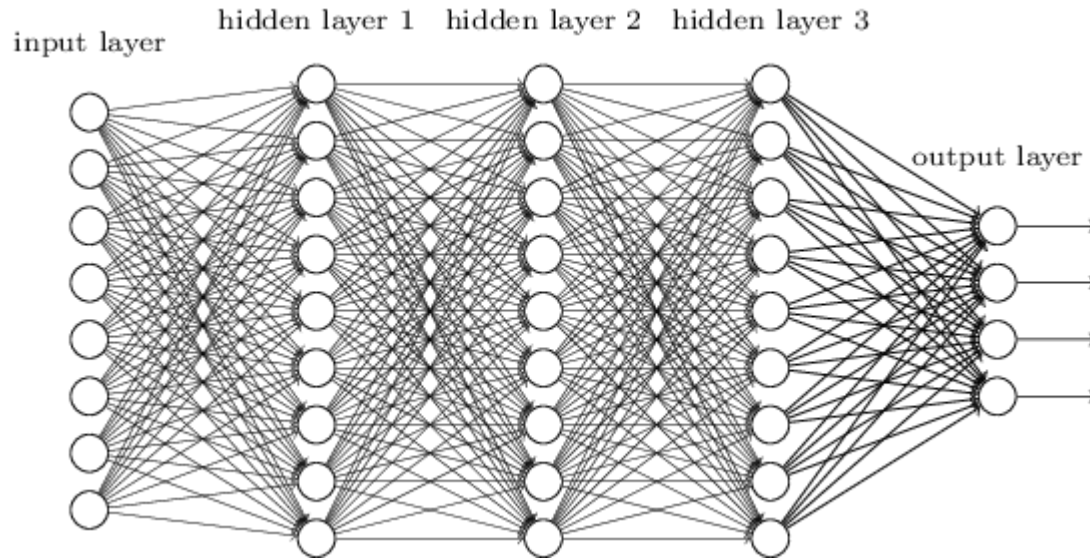
- Matala neuroverkko

Syvät neuroverkot

Enemmän tasoja, enemmän parametreja,
optimointi mahdollista GPU-laskennan avulla

Frameworks: Tensorflow, PyTorch

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

21

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

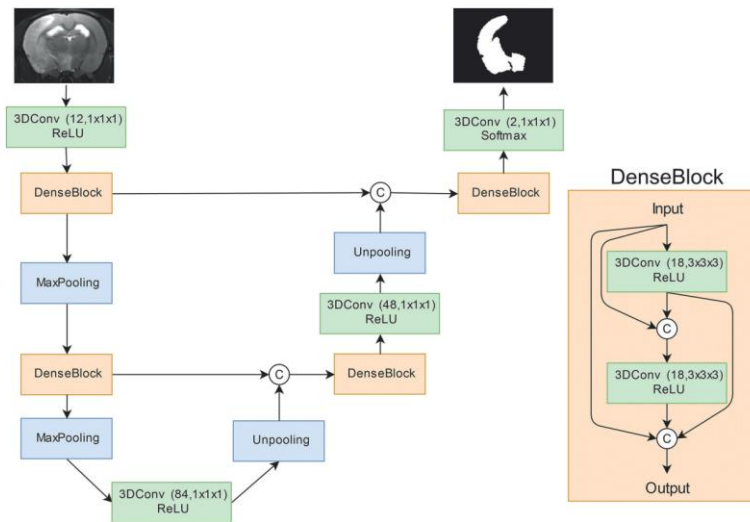
Leverage from
the EU
2014–2020

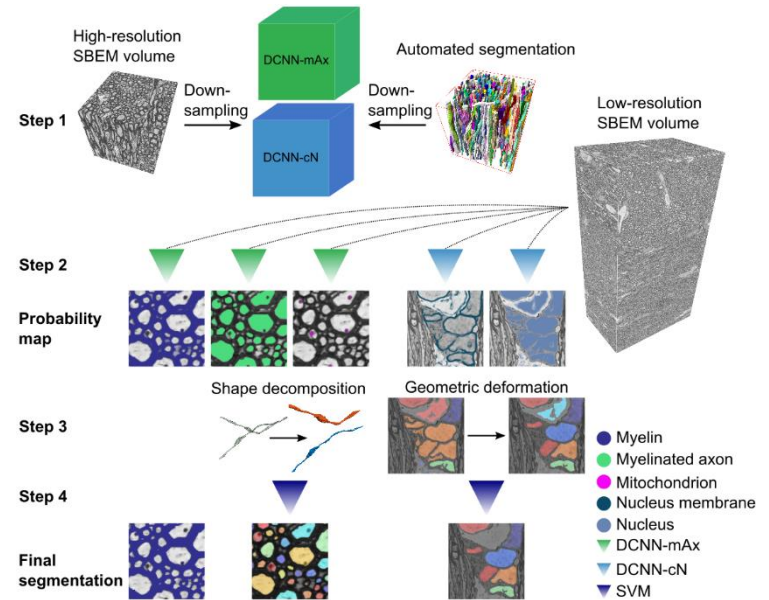
European Union
European Social Fund

Konvoluutioverkot

- Painojen kopiointi, hyödyllistä kuva-analyysissä

Valverde et al. 2019

Abdollahzadeh et al. 2019

<https://ujjwalkarn.me/2016/08/11/intuitive-explanation-convnets/>

Ymmärrettävä tekoäly (Explainable AI, XAI)

- Tekoälyjärjestelmät ja neuroverkot ovat monimutkaisia, niissä on monta tasoa, ja miljoonia parametreja.
- Esimerkki: CheXnet (Rajpurkar 2017) on 121 (parametrien määrää ei ilmoitettu) tasoinen verkko keuhkokuumeen tunnistamiseksi röntgenkuvista.
- Ihmisen on vaikea ymmärtää mihin verkon päätös perustuu.
- XAI on tekoälytutkimuksen alue joka pyrkii tuottamaan järjestelmiä joiden ratkaisut asiantuntijat pystyvät ymmärtämään.

Loppupäätelmät

- Koneoppimisalgoritmi rakentaa matemaattisen mallin näytedataan perustuen (opetusdata), jonka avulla se voi tehdä ennusteita näytedatan ulkopuolisesta datasta
- Radiologisessa kuvantamisessa: Diagnoosin avustaminen, ennustaminen, kvantitaatio (segmentaatio)
- <https://www.fda.gov/medical-devices/workshops-conferences-medical-devices/public-workshop-evolving-role-artificial-intelligence-radiological-imaging-02252020-02262020> (Feb 25 and 26)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

24

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Programme for Sustainable Growth and Jobs

Leverage from
the EU
2014–2020

European Union
European Social Fund